

Sávoly Pál

(Budapest, 1893. 01. 30. – Budapest, 1968. 12. 29.)

Összeállította: Csutiné Schleer Erzsébet

Sávoly Pál hídépítő mérnök, statikus 1919-ban szerezte meg általános mérnöki oklevelét a budapesti József Nádor Műegyetemen. Fial mérnökként külföldi tanulmányutakon járt, 1928-ig dolgozott a Benelux államokban, hosszabb ideig Paul Würth holland irodájában. Tervei alapján több létesítmény valósult meg Kínában, Indiában, de még Mexikóban is. A vezetésével épült hidak közül említendők a Naft-folyó kábelhídja, az India részére tervezett híd, 52 számi híd és a tiencsini Hao-Ho folyamot áthidaló nyitható híd. Ugyanakkor több nemzetközi hídpályázaton szerepelt sikerrel (Casablanca, Mechra, Abbei stb.)

Hazatérte után magán mérnöki tervezőirodát nyitott. Részt vett a Duna-hidak tervezésében kisebb, de nem elhanyagolható feladatrészek vállalásával. 1936-ban ő tervezte a Boráros téri híd (Petőfi-híd) hídfőit, alul- és felüljáróit.

Az 1937–39-es években végzett munkái Fejér megyéhez és Székesfehérvárhoz is kötik. 1935-ben, a 7. és 8. főút korszerűsítése során terve szerint valósult meg a dinnyési vasút feletti híd, amelynek különlegessége, hogy építéskor hazánk legferdebb nyomvonalú (45°) hídjá volt. Alaprajzban a ferdeséget a tervező úgy küszöbölte ki, hogy a felszerkezetet lépcsősen öt egyenesvonalú keretre osztotta fel. Zseniális alkotása a háborúban elpusztult.

1939-41-ben épült meg Fehérváron a celldömölki és a komáromi vasútvonal felett két igen gazdaságos kerethídja. Bár a 7,0 m nyílású 40 cm falvastagságú karcsú hidak négy évet sem éltek meg épségben, felrobbantásuk után sem csuklottak össze, helyreállításuk 1947-ben történt.

1940-ben a Fehérvárról Várpalota felé vezető úton az árvízben elpusztult régi Gaja-híd (Hármas-híd) helyén terve szerint épült a szélesített formában ma is álló konzolos gerendahíd.

A háborúban megsemmisült dinnyési vasút-feletti „ferde” híd 1935

Kerethíd Székesfehérváron 1937. Molnár Tibor felvétele 2010.

1940-ben Sávoly Pál tervei szerint kéttámaszú konzolos híd épült, Molnár Tibor felvétele 1960.

Sávoly Pál a 30-as években épületek szerkezettervezésével is foglalkozott. Csánk (Rottmann) Elemér építész mellett – kivel többek között a budapesti Kútvölgyi kórház terveit is együtt készítették – a székesfehérvári Ciszterci Gimnázium

szerkezeti, alapozási tervezési munkáit végezte.

1948-ban megszűntek a magán tervezőirodák, így Sávoly Pál az UVATERV jogelődjénél az ÁMTI-nál folytatta a tevékenységét, ahol a Hídiroda vezetője lett. Az irányítása alatt tervezték a továbbiakban helyreállított Duna- és Tisza-hidakat, majd pedig a korábban készített ideiglenes és félállandó szerkezetek felváltását a végleges szerkezetekkel (komáromi Barátság-híd, újpesti, bajai, dunaföldvári Duna-hidak, tokaji és szolnoki Tisza-híd).

Volt néhány év a magyarországi hídépítés történetében, a második világháború utáni híd helyreállítások kora, amely valódi hősi korszaknak tekinthető, s amelyben egy egész hídépítő generáció magas műszaki képzettsége, alkotóvágya, munkaszeretete, mérnöki találékonysága kapott kiemelkedő szerepet. A második világháború utáni híd helyreállítások kora volt ez, amikor nem volt anyag, hiányoztak a gépek, nem volt élelem, nem volt semmi más, csak a munkások két keze és a mérnökök tudása. A lerombolt hidak pedig egymás után újra lábra álltak, mert egy egész ország várta az elkészültüket. Ehhez, a semmiből hidat teremtető, az egész ország által tisztelt hidászgenerációhoz tartozott Sávoly Pál.

Irodája számos külföldi hidat is tervezett. Az ő terveik szerint épült Egyiptomban a Marazik híd Helwannál a Nílus felett, számos forgóhíd, valamint a szíriai Orontes-híd. Részt vett az óbudai Duna-híd (Árpád híd) tervezésében.

Élete fő műve az 1964-ben újjáépített Erzsébet híd megszerkesztése volt. 1951-től tervét több változatban is elkészítette, több tanulmányban is foglalkozott vele. Az 1960-1964 között ő javasolta a modern kábelhíd tervezésének gondolatát, majd miután hosszas megfontolások, viták után elfogadták a koncepciót, irányította a tervezést, a számításokat, a régi pillérekre épült hatnyomú kábelhidat tervezett. Féltő gonddal figyelte és segítette az építést.

Budapest, Erzsébet híd építése 1960-64 foto: www.budapestmania.fw.h A híd felfüggesztése

Photo: Bengt Olof Åradsson

Sávoly Pál mérnöki érzékét, nagy tudását, szakmaszeretetét honorálta a magyar állam, amikor 1954-ben a Lánchíd tervezéséért Kossuth-díjjal, 1965-ben pedig az Erzsébet híderért Állami Díjjal tüntették ki.

Idős kora ellenére sem akart elszakadni a munkától. Abban a Kútvölgyi kórházban hunyt el 1968. december 29-én, amelynek szerkezetét maga tervezte a harmincas években.

Forrás:

Magyar Életrajzi Lexikon

www.hidak.hu

Kozma Károly: Műszaki alkotók/Magyar mérnökök/Sávoly Pál – Erzsébet-híd emlékülés, Bp 2003

Hidak Fejér megyében – 47. Hídmérnöki Konferencia, Székesfehérvár 2006.

Juhászné Viniczai Ágnes: Székesfehérvár útjai és hídjai – Utügyi Napok Székesfehérvár 1997.

Molnár Tibor építész, volt Városi Főmérnök emlékei az 1910-80-as évek Székesfehérvárára

Demeter Zsófia-Gelencsér Ferenc: Örvendezz, királyi város! – Székesfehérvár, 2002.

Ciszterci Szent István Gimnázium Évkönyv 1939.